

PS-I.431.1.18.2012.AKra

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE
z kontroli problemowej przeprowadzonej
w placówce opiekuńczo – wychowawczej
pn. Powiatowy Dom Dziecka w Szprotawie ul. Sobieskiego 69
przewodzonej przez Powiat Żagański

Na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2011, Nr 149, poz. 887 z późn. zm) Zespół kontrolny w składzie:

- Agnieszka Kraska – Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 322/1/2012 z dnia 13.09.2012r. – przewodnicząca Zespołu kontrolnego;

- Elżbieta Szwonka - Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 322/2/2012 z dnia 13.09.2012r. – członek Zespołu kontrolnego;

przeprowadził w dniu 18 września 2012 roku kontrolę problemową w trybie zwykłym.

Przed przystąpieniem do kontroli Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

Kontrolę przeprowadzono w obecności p. Małgorzaty Goździk - Dyrektora placówki.

Zakresem kontroli objęto sposób zapewnienia dostępu do zajęć wychowawczych, kompensacyjnych, terapeutycznych stosownych do wskazań dla dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo – wychowawczej. Ocenie poddano następujące zagadnienia:

1. Zatrudnienie w placówce - kwalifikacje kadry wychowawców, psychologa, pedagoga lub osoby prowadzącej terapię zatrudnionej w placówce, sposób zapewnienia opieki w trakcie zajęć wychowawczych i specjalistycznych;
2. Diagnozę psychofizyczną dziecka;
3. Plany pomocy dziecku - sporządzenie i modyfikowanie;
4. Karty pobytu wychowanka;
5. Zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka;
6. Oddziaływania specjalistyczne (karty udziału w zajęciach prowadzonych przez psychologa, pedagoga lub osobę prowadzącą terapię, zawierającej opis przebiegu zajęć; arkusze badań i obserwacji psychologicznych oraz pedagogicznych).

Podczas czynności kontrolnych dokonano analizy dokumentacji wychowanków, dokumentacji prowadzonej przez pedagoga oraz kwalifikacji kadry pedagogicznej zatrudnionej w placówce.

Powiatowy Dom Dziecka w Szprotawie posiada 30 miejsc socjalizacyjnych dla wychowanków; w dniu kontroli w placówce przybywało 32 dzieci, z tego 25 posiadało opinie lub orzeczenia Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, wraz z zaleceniami do różnego rodzaju oddziaływań specjalistycznych, co stanowi 78 % ogółu wychowanków.

Ocena skontrolowanej działalności

1. Zatrudnienie kadry

W celu zbadania zgodności zatrudnienia kadry wychowawców i pedagoga z wymogami określonymi w przepisach prawa skontrolowano 5 teczek akt osobowych, w tym 4 wychowawców i 1 pedagoga.

Jak ustalono podczas kontroli w dniu kontroli w placówce zatrudniony był pedagog, wykonujący również zadania logopedy. Z wyjaśnień Dyrektora oraz dokumentacji wychowanków wynika, że do grudnia 2011r. placówka zatrudniała pedagoga i psychologa. Dyrektor wyjaśniła, że psycholog nie podpisał umowy z placówką w 2012r. i placówka podejmuje obecnie działania zmierzające do zatrudnienia psychologa.

Placówka zatrudniała w dniu kontroli 10 wychowawców na 9,5 etatach. W jednym przypadku kwalifikacje wychowawcy odbiegają od zapisów art. 98 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Dotyczy to wychowawcy zatrudnionego w placówce od 2005 roku, będącego studentem III roku resocjalizacji. W związku z tym przyjęto wyjaśnienia Dyrektora, z których wynika, że pracownik ten podejmował wcześniej działania zmierzające do zdobycia wymaganych kwalifikacji, ale w związku z trudną sytuacją osobistą zaprzestał działania i nie dokończył studiów. Dyrektor poinformowała również, że mimo braku wymaganych kwalifikacji wysoko ocenia pracę tego wychowawcy. Z wyjaśnień wynika także, że w maju br. wychowawca przedłożył zaświadczenie z Łużyckiej Wyższej Szkoły Humanistycznej, z którego wynika, że kontynuuje studia na wymienionym kierunku, planowany czas ukończenia studiów to czerwiec 2013r.

Wyjaśnienia te zostają włączone do akt kontroli, jednak faktem jest, że placówka nie spełnia wymogu zatrudniania osób z kwalifikacjami¹.

Pozostali wychowawcy i pedagog spełniają wymagania kwalifikacyjne określone w przepisach. Pedagog posiada również wymagane uprawnienia do prowadzenia terapii logopedycznej.

---

¹ Podczas kontroli przeprowadzanej przez tut. Wydział w 2009 i 2010r. zalecano już zatrudnienie kadry z wymaganymi kwalifikacjami.

W toku kontroli poddano analizie grafik dyżurów wychowawców, celem ustalenia sposobu zapewnienia opieki podczas zajęć wychowawczych i specjalistycznych w proporcji odpowiedniej do liczby dzieci. Opieka nad dziećmi w placówce zorganizowana jest w 3 grupach wychowawczych. Z analizy grafiku dyżurów wychowawców za miesiące maj i czerwiec br. wynika, że w godzinach 7.00 – 14.00 opieka zapewniona była przez 1 wychowawcę oraz pedagoga. W godzinach 14.00 – 22.00 zajęcia wychowawcze w placówce prowadzone były przez 3 wychowawców (po 1 na każdą grupę). W godzinach nocnych (22.00 – 8.30) opiekę sprawuje 2 wychowawców. W dni wolne od zajęć w ciągu dnia oraz w godzinach nocnych opieka zapewniona jest przez 2 wychowawców.

Analiza grafiku dyżurów kadry pedagogicznej pokazuje, że sposób zapewnienia opieki podczas zajęć wychowawczych jest zgodny z przepisami prawa.

Analiza prowadzonej dokumentacji psychologa pokazuje, że w grupowych zajęciach specjalistycznych liczba dzieci nie przekraczała 6, co jest zgodne z przepisami prawa.

Zadanie realizowane jest z istotnymi uchybieniami dotyczącymi kwalifikacji wychowawcy.

2. Diagnoza psychofizyczna dziecka

W trakcie kontroli dokonano analizy dokumentacji 3 wychowanków dotyczącej sporządzenia diagnozy psychofizycznej dziecka, o której mowa w § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej. Z ustaleń wynika, że diagnozę mają sporządzone wszystkie dzieci posiadające wskazania do terapii (wskazania określone na podstawie opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej). Diagnoza przedłożona kontrolującemu składa się z 3 części:

- a) psychomotorycznej,
- b) diagnozy środowiska rodzinnego,
- c) diagnozy emocjonalnej i społecznej.

Dokumenty te zawierają analizę mocnych i słabych stron dziecka, jego potrzeb w zakresie opiekuńczym, rozwojowym, emocjonalnym i społecznym, ponadto analizę przyczyn kryzysu w rodzinie, jak również opis relacji dziecka z otoczeniem.

Z dokumentów wynika, że tylko diagnoza emocjonalna i społeczna została sporządzona z uwzględnieniem wskazań dotyczących dalszej pracy z dzieckiem, co jest wymogiem wynikającym z przepisów prawa. Diagnoza psychomotoryczna oraz środowiska rodzinnego nie zawierają wszystkich wymaganych elementów, tj. części dotyczącej wskazań do dalszej pracy pedagogicznej, programu terapeutycznego, pracy z rodziną dziecka pracy przygotowującej dziecko do umieszczenia w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka albo też w zakresie przygotowania dziecka do usamodzielnienia.

Z analizy diagnoz wynika, że wszyscy 3 wychowankowie wymagają oddziaływań wychowawczych, korekcyjno-kompensacyjnych lub terapeutycznych, a w sporządzonych diagnozach brakuje wskazań w powyższych zakresach.

W dokumentacji przedłożonej kontrolującym znajdowały się arkusze badań logopedycznych i pedagogicznych; brakowało arkuszy badań i obserwacji psychologicznych.

Zadanie realizowane jest z istotnymi uchybieniami pod względem:

1. braku w diagnozie wskazań dotyczących dalszej pracy z dzieckiem;
2. braku w diagnozach wskazań dotyczących oddziaływań wychowawczych, korekcyjno-kompensacyjnych lub terapeutycznych.
3. liczby wychowanków, którym sporządzono diagnozy w oparciu o arkusze badań i obserwacji psychologicznych.

3. Plan pomocy dziecku

Spośród wychowanków ze wskazaniem do terapii wszyscy posiadają indywidualny plan pracy z dzieckiem. Pomimo wprowadzenia z dniem 1 stycznia 2012r. obowiązku opracowywania planów pomocy dziecku dla wychowanków, sporządzono niniejszy dokument wg starych zasad.

W przypadku 1 wychowanka plan ten został zmodyfikowany po upływie 9 miesięcy, tj. z uchybieniem 6 miesięcznego terminu, określonego w przepisach prawa; pozostałym wychowankom przy modyfikacji planów nie uchybiono terminów, co mieści się w dopuszczalnej normie i nie stwierdza się uchybień w tym zakresie.

W toku analizy stwierdzono, że plany skonstruowane są w oparciu o sporządzoną indywidualnie dla dziecka diagnozę psychofizyczną. Ponadto stwierdzono, że cele długoterminowe określone są właściwie do sytuacji wychowanka, opisanej w diagnozie ale też w opiniach poradni psychologiczno-pedagogicznej. Wątpliwości budzi określenie celów i działań krótkoterminowych. Z analizy wynika, że cele krótkoterminowe są bardzo ogólnikowe, pasują do każdego wychowanka, w niewielkim stopniu odzwierciedlają indywidualne potrzeby każdego z nich. W celach krótkoterminowych nie wpisano działań koniecznych do podjęcia aby ten cel osiągnąć w danym okresie. Z takiej analizy planów pracy z dzieckiem wynika, że nie uwzględnione zostały wnioski zawarte w diagnozie psychofizycznej wychowanka.

Zadanie realizowane jest z istotnymi uchybieniami pod względem nie uwzględnienia w planach wniosków zawartych w diagnozie psychofizycznej wychowanka.

4. Karty pobytu wychowanka

Jak ustalono podczas kontroli, wszystkie dzieci objęte oddziaływaniami terapeutycznymi miały prowadzone karty pobytu w okresie objętym kontrolą. Analiza kart pobytu wykazała

ponadto, że wszystkie dzieci objęte oddziaływaniami specjalistycznymi na terenie placówki lub poza nią posiadały wpisy w kartach pobytu o konieczności podejmowania takich oddziaływań oraz o zapewnienie stosownej terapii dziecku.

W związku z tym nie stwierdzono uchybień w tym zakresie.

5. Oddziaływania specjalistyczne

Jak ustalono w toku kontroli w placówce pedagog prowadzi zajęcia pedagogiczne i logopedyczne: grupowe i indywidualne oraz zajęcia z terapii logopedycznej. Tematem zajęć grupowych, prowadzonych 1 raz w tygodniu, jest edukacja seksualna wychowanków. Do udziału w zajęciach zakwalifikowana została grupa 8 dziewcząt w wieku 13-17 lat. Zajęcia indywidualne z terapii pedagogicznej są prowadzone dla 16 wychowanków, a z terapii logopedycznej dla 6 dzieci. Ponadto, wychowankowie uczestniczą w zajęciach specjalistycznych na terenie szkół oraz w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Szprotawie.

Z przedłożonej dokumentacji wynika, że pedagog rejestruje rozmowy wychowawcze, dyscyplinujące i oddziaływania terapeutyczne na kartach pracy indywidualnej z dzieckiem. Ponadto rejestruje terapię logopedyczną na kartach zajęć logopedycznych, gdzie odnotowana jest data i tematyka zajęć. W toku kontroli ustalono, że wszystkie karty pracy pedagoga zawierają opis przebiegu zajęć. Ustalono również, że dla 100% wychowanków objętych terapią prowadzone są karty udziału w zajęciach specjalistycznych z opisem przebiegu zajęć.

Z badanej dokumentacji wynika, że dla 100% wychowanków, którym zalecono specjalistyczne oddziaływania terapeutyczne, zapewnia się dostęp do wymaganej terapii.

W toku kontroli przedłożono arkusze badań i obserwacji pedagogicznych wychowanków objętych terapią - w aktach arkusze przesiewowych testów logopedycznych i test zdań niedokończonych.

Nie stwierdzono uchybień w prowadzeniu arkuszy badań i obserwacji w stosunku do liczby wychowanków objętych oddziaływaniem specjalistycznym.

6. Zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka

Jak ustalono w toku kontroli, sytuacja wychowanków których dokumentację skontrolowano była przedmiotem analiz Zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka nie rzadziej niż co pół roku, zatem terminy tych posiedzeń odbywają się zgodnie z przepisami.

Po posiedzeniach nie zawsze dokonywano modyfikacji indywidualnego planu pracy z wychowankiem. W jednym przypadku nie dokonano modyfikacji planu w ogóle, a w drugim przypadku modyfikacja została dokonana, ale nie uwzględniono wniosków zespołu (na posiedzeniu Zespołu ustalono, że sytuacja szkolna wychowanka uległa pogorszeniu

i konieczna jest obserwacja wychowanka na lekcjach, natomiast w IPP nie ma informacji o planowanych działaniach w tym zakresie).

Brak wymaganej modyfikacji planów stanowi uchybienie w funkcjonowaniu jednostki.

WNIOSKI

W objętym tematyką kontroli obszarze nie stwierdzono uchybień w zakresie dotyczącym zapewnienia opieki nad wychowankami w czasie zajęć wychowawczych i specjalistycznych, jakości i terminowości sporządzania kart pobytu wychowanka. Kontrola wykazała, że placówka zapewnia wychowankom dostęp do zajęć wychowawczych, kompensacyjnych, terapeutycznych stosownie do wskazań dla dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo – wychowawczej oraz właściwie dokumentuje przebieg tych zajęć.

Stwierdzono uchybienia / istotne uchybienia w badanym zakresie pod względem:

1. spełniania wymogu zatrudniania osób z kwalifikacjami
2. jakości sporządzonych diagnoz psychofizycznych
3. jakości sporządzanych planów pomocy dziecku
4. modyfikacji indywidualnego planu pracy stosownie do wskazań Zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka.

Osobą odpowiedzialną za stwierdzone nieprawidłowości jest Dyrektor jednostki, wychowawcy oraz pedagog i pracownik socjalny. Stwierdzone nieprawidłowości skutkować mogą zagrożeniem niewłaściwymi oddziaływaniami wychowawczymi, nieprawidłowo prowadzoną przez wychowawców pracą wychowawczą lub jej brakiem.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 125 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zalecam:

1. spełnienie wymogu zatrudniania osób z wymaganymi kwalifikacjami;
2. sporządzenie diagnoz psychofizycznych z uwzględnieniem wszystkich elementów określonych w § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej;
3. sporządzenie planów pomocy dziecku z uwzględnieniem wszystkich elementów określonych w § 15 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz modyfikowanie tego planu, stosownie do wskazań Zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka.

Pouczenie

Podmiot prowadzący placówkę opiekuńczo-wychowawczą, któremu wydano zalecenia pokontrolne może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tych zaleceń, zgłosić do nich zastrzeżenia. Wojewoda w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń przedstawia stanowisko w sprawie ich uwzględnienia.

Podmiot, któremu wydano zalecenia jest obowiązany w terminie 30 dni od dnia otrzymania zaleceń do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń.

W przypadku niepodjęcia lub niewykonania czynności wynikających z zaleceń pokontrolnych mających na celu ograniczenie lub likwidację stwierdzonych istotnych uchybień lub nieprawidłowości w funkcjonowaniu placówki opiekuńczo-wychowawczej, wojewoda może orzec o czasowym lub stałym cofnięciu zezwolenia na prowadzenie tej placówki. Zgodnie z art. 198 cytowanej ustawy, kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 zł do 10.000 zł.

Z up. WOJEWODY LUBUSKIEGO
Małgorzata Krasowska-Marczyk
Dyrektor
Wydziału Polityki Społecznej